

3902-03-OE06 Produto interior bruto municipal

Revisión estatística 2024

METODOLOXÍA

1. Obxectivos

O obxectivo principal desta operación é a obtención de estimacións municipais e comarcais do nivel de actividade económica, medida a través do Produto Interior Bruto (PIB), ademais de achegar información da estrutura produtiva das comarcas e dos concellos de maior tamaño. Para acadar estes fins utilízase un amplo e variado conxunto de información estatística de base que gardan coherencia coa información macroeconómica que o Instituto Galego de Estatística (IGE) difunde para a Comunidade autónoma.

2. Ámbito de investigación

Ámbito xeográfico

Está formado polos 313 concellos e as 53 comarcas de Galicia. A economía de cada concello está formada por todas as unidades institucionais que teñen un centro de interese económico predominante no territorio económico do concello, que asimilaremos ao territorio xeográfico. Un centro de interese económico predominante indica que desde o territorio económico existe un lugar desde o que se realizan actividades económicas (SEC-2010 2.07 e seguintes).

Ámbito temporal

O período de referencia da información de base e dos resultados é o ano natural.

3. Definicións

Produto Interior Bruto (PIB)

O PIB é un indicador da actividade total nun territorio económico. Hai tres formas de medir o PIB a prezos de mercado:

- O enfoque da produción, ou oferta: o PIB será a suma de todos os valores engadidos de todas as actividades de produción de bens e servizos, máis os impostos sobre os produtos menos as subvencións sobre os produtos. Este é o enfoque que se segue nesta operación estatística.
- O enfoque do gasto, ou de demanda: o PIB é a suma de todos os gastos finais destinados ao consumo, investimento, máis as exportacións menos importacións de bens e servizos.
- O enfoque da renda: o PIB é o total de todas as rendas obtidas no proceso de produción de bens e servizos, máis os impostos sobre a produción e as importacións menos as subvencións.

Nesta operación estatística prevalece o enfoque da produción. A diferenza do que ocorre na elaboración das Contas anuais para Galicia, non se achega información polas tres vías.

Valor engadido bruto

É o valor xerado por cada unidade dedicada a unha actividade produtiva, e calcúlase como a diferenza entre a produción e os consumos intermedios.

Rama de actividade

Unha rama de actividade está formada por un grupo de unidades de actividade económica local (establecementos produtivos) que se dedican a unha actividade económica idéntica ou similar. A clasificación utilizada para agrupar as unidades por rama de actividade é a Clasificación Nacional de Actividades Económicas.

Impostos netos sobre os produtos

Son parte do PIB pola vía da oferta (ou enfoque de produción). Son o resultado de sumar os impostos sobre os produtos (SEC-2010, 4.16 e seguintes) menos as subvencións aos produtos (SEC-2010, 4.33 e seguintes).

Os impostos sobre os produtos son impostos a pagar por cada unidade dun determinado ben ou servizo producido ou negociado. Destacan o Imposto sobre o valor engadido (IVE), os impostos especiais sobre determinados consumos, o imposto municipal de construción e obras, o imposto sobre a matriculación de vehículos ou os impostos sobre a importación.

As subvencións sobre os produtos recíbense por unidade dun ben ou servizo producido ou importado.

4. Aspectos metodolóxicos

O punto de partida para as estimacións do PIB municipal é a información dispoñible nas Contas Económicas Anuais, operación estatística elaborada polo IGE na que se estiman as contas de produción e explotación para 72 ramas de actividade¹. Para cada unha delas desagregouse o valor engadido bruto (VEB) por concello utilizando diversos métodos de estimación en función das distintas fontes estatísticas dispoñibles.

Na publicación inclúense datos de produto interior bruto por habitante. A poboación utilizada como denominador é a poboación a 1 de xullo de cada ano, estimada, para períodos anteriores a 2020, como promedio da poboación en Galicia a 1 de xaneiro do *ano t* e a 1 de xaneiro do *ano t+1*, procedente das "*Cifras poboacionais de referencia*" que elabora o IGE. Desde 2020 xa inclúe o dato de xullo en cada publicación.

O SEC-2010 introduce no capítulo sobre as contas rexionais os métodos de rexionalización das contas a escala nacional. Na estimación do valor engadido bruto por rama e concello, utilizáronse estes métodos, tendo en conta que se parte dos

¹ Ver metodoloxía:

https://www.ige.gal/estatico/pdfs/s3/metodoloxias/met_contas_economicas_re24_gl.pdf

agregados para a economía de Galicia publicados nas Contas Económicas Anuais e búscase obter determinados agregados para espazos económicos máis reducidos (concellos e comarcas). A adaptación á estimación dos agregados municipais dos métodos de rexionalización que propón o SEC (SEC-2010; 13.24) sería a seguinte:

a) Métodos ascendentes. Para unha determinada rama de actividade, este método supón utilizar a información das unidades residentes no concello e ir agregando a mesma ata estimar o VEB xerado no concello.

b) Métodos descendentes. Este método implica distribuír por concello a cifra do VEB estimado para Galicia nunha rama de actividade utilizando un indicador de reparto por concello que reflicta o máis exactamente posible o VEB xerado.

c) Métodos mixtos. O método descendente non se presenta, polo xeral, en estado puro, polo que debe considerarse tamén a posibilidade de utilizar métodos mixtos, nos que se combinan métodos ascendentes cos descendentes.

A información dispoñible para cada rama de actividade determinará en última instancia a utilización dun ou doutro método, sempre dando prioridade ao método ascendente, que denominamos "procedemento xeral" no apartado seguinte.

4.1. Procedemento xeral

O procedemento xeral para obter estimacións por municipio nas diferentes ramas de actividade busca construír o valor engadido total en cada municipio como suma das unidades locais (establecementos produtivos) presentes nese termo municipal (método ascendente).

Como ferramenta estatística de base para desenvolver este procedemento constrúese unha base de datos a partir do enlazamento de ficheiros estatísticos. A base de datos inclúe información por establecemento produtivo do valor engadido bruto estimado a partir do enlazamento de varias fontes de información e/ou mediante procedementos de estimación baseados na aplicación de produtividades medias ao número de traballadores dos ditos establecementos.

4.1.1. Fontes de información

As fontes de información intégranse de xeito xerárquico, dando prioridade, nas estimacións municipais, á fonte estatística que se utiliza na estimación das Contas Económicas Anuais do total da Comunidade autónoma. A continuación descríbense as fontes que participan no enlazamento de ficheiros estatísticos:

"Estadística estructural de empresas" (EEE): Esta estatística, elaborada polo INE, ten por obxectivo coñecer as características estruturais e económicas das empresas do sector industrial, comercial e do sector servizos, con excepción dos servizos financeiros e das actividades de non mercado.

"Estadística minera": Esta estatística, elaborada polo *Ministerio para la Transición Ecológica y el Reto Demográfico*, proporciona información por explotación mineira da súa localización, do valor da produción e dos custos de produción, o que permite calcular o valor engadido bruto xerado en cada explotación mineira.

"Encuesta sobre la Estructura de la Industria de la Construcción": Esta enquisa é responsabilidade do *Ministerio de Transportes y Movilidad Sostenible*, e vai dirixida a empresas e persoas físicas cuxa actividade principal é a construción. O obxectivo é o coñecemento das principais magnitudes do sector, para o que solicitan información detallada da conta de perdas e ganancias segundo o Plan Xeral de Contabilidade.

Directorio de empresas e unidades locais: O IGE elabora anualmente un directorio de empresas e unidades locais con datos de identificación, localización, número de asalariados e actividade principal e, se procede, actividade ou actividades secundarias. O directorio confecciónase fundamentalmente a partir de fontes administrativas: rexistros de contas de cotización e Afiliacións da Seguridade Social, Rexistro Mercantil, etc, ademais de utilizar toda a información dispoñible procedente de enquisas como elementos de depuración e contraste. O directorio de unidades locais ou establecementos proporciona datos de emprego, de actividade e localización dos mesmos.

4.1.2. Procedemento de estimación

A través do enlazamento de ficheiros estatísticos das fontes anteriores, búscase asignar directamente a cada concello o valor engadido xerado polas empresas representadas nas mostras da *Estadística estructural de empresas*, da *Estadística Minera*, da *Encuesta sobre la Estructura de la Industria de la Construcción* así como a información das sociedades que depositan contas nos rexistros mercantís de Galicia. Para realizar este proceso realízase un cruce desta información coa dispoñible no directorio de unidades locais do IGE e contrástase a información de localización dos establecementos produtivos.

Este proceso permítenos construír unha primeira versión da base de datos na que temos información das empresas seleccionadas nas mostras das enquisas e daquelas que depositan contas nos rexistros mercantís en Galicia.

Porén, isto non cubre a totalidade de unidades locais que desenvolven actividade económica en Galicia. Será preciso estimar por métodos indirectos o valor engadido destas unidades.

Para esta estimación, en primeiro lugar, calcularemos a produtividade² por rama de actividade e estrato en Galicia da primeira versión da base de datos. En segundo lugar, os establecementos do directorio de unidades locais de empresas non incluídos na primeira versión da base de datos, clasifícanse por rama e estrato segundo a variable de emprego. A esta variable aplícaselle a produtividade media a súa rama-estrato para calcular o valor engadido bruto.

Como resultado deste proceso obtemos unha base de datos na que cada rexistro é un establecemento produtivo que contén información sobre a actividade (codificada en termos de CNAE), o valor engadido e o emprego. Ademais, rexístrase a “calidade” da estimación, distinguindo a fonte e a fase na que cada rexistro da base de datos foi incorporado á mesma.

Para finalizar, calcúlase a distribución por concello e rama obtida na base de datos. Esta distribución aplícase ao valor engadido bruto de cada rama de actividade nas Contas Económicas Anuais.

² Cociente entre o valor engadido e o número de empregados

4.2. Criterios de estimación rama a rama

O procedemento xeral aplícase naquelas ramas de actividade nas que, para a estimación do dato rexional, se utiliza algún dos ficheiros estatísticos enlazados para construír a base de datos. Isto inclúe a industria manufactureira, a minería, o comercio e a maior parte dos servizos de mercado.

Porén, existen ramas de actividade nas que a estimación do dato rexional (elaborado na operación "Contas Económicas Anuais") utiliza prioritariamente fontes sen información por empresa (e establecementos), por tanto non susceptibles de seren incorporados á base de datos. Nestes casos o criterio será utilizar a información municipal que se aproxime máis á fonte coa que se estimou o agregado rexional.

4.2.1. Agricultura, gandería, caza e servizos relacionados con elas

A fonte principal para a estimación desta rama nas Contas Económicas Anuais é a "Renta Agraria Regional", operación estatística que elabora o *Ministerio de Agricultura, Pesca y Alimentación*. As compoñentes da produción definidas nesta fonte serán obxecto de desagregación municipal en función da información dispoñible.

Na parte da produción vexetal, para calcular a distribución municipal de cada bloque dáselle prioridade á información municipal anual, pero en ausencia desta utilízase información comarcal³. Para distribuír un dato comarcal entre os concellos que o forman utilízase a información do último Censo agrario⁴.

No caso da produción animal tamén se lle dá prioridade á información municipal, neste caso máis abundante que no caso da produción vexetal. Porén non hai información comarcal e nalgún caso teremos que buscar información provincial para actualizar estruturas que proveñen do censo.

No caso da produción de carne de bovino e de leite utilízase a información da operación estatística "Explotación do Rexistro de Gando Bovino", en concreto a

³ No proxecto técnico desta operación detállase o procedemento utilizado en cada bloque da produción vexeta. Véxase <https://www.ige.gal/estatico/pdfs/s3/proxectosTecnicos/39-104ProductoInteriorBrutoMunicipal.pdf>

⁴ Trátase do Censo agrario de 2020 e utilizáronse os microdatos difundidos polo INE.

información municipal que difunde o IGE na súa web⁵. No caso da carne de bovino utilízase para realizar as desagregacións municipais as "Vacas de non muxidura" e "Outros bovinos", mentres para o leite utilizamos as "Vacas de muxidura".

No que respecta ao porcino, partimos dunha estrutura das "unidades gandeiras" obtidas do Censo Agrario que se actualiza con información provincial cos datos "Efectivo de gando porcino por tipoloxías"⁶. Esta información transfórmase en "Unidades gandeiras", seguindo o indicado no Censo Agrario, que aplica un coeficiente a cada especie e tipo.

No caso das aves partimos das unidades gandeiras do Censo, seleccionando todas as aves agás as "galiñas poñedoras". Este dato actualízase coa evolución por provincia da variable "toneladas de carne de ave" recollida na web do IGE, apartado de "Principais producións gandeiras"⁷. Para obter datos por concellos da produción de ovos partimos da distribución municipal das "galiñas poñedoras" do Censo, que iremos actualizando cos datos da produción provincial de "miles de dúcias de ovos" tamén recollida no apartado de "Principais producións gandeiras".

Nas categorías cuantitativamente menos relevantes da desagregación de produción animal (equino, ovino, caprino) utilízase unha estrutura fixa do último Censo Agrario dispoñible. Nestes tipos de produción non existe información anual para actualizar as ditas estruturas.

4.2.2 Silvicultura

Para a obtención do indicador de reparto municipal do VEB do sector, utilízase a información municipal dos aproveitamentos madeireiros en montes e ou terreos forestais de xestión pública e privada. Esta información está dispoñible dentro dos "Cadro de mando de Produción Forestal"⁸ difundida dentro das "Estatísticas forestais" da Consellería do Medio Rural.

⁵ Véxase

http://www.ige.eu/web/mostrar_actividade_estadistica.jsp?idioma=gl&codigo=0301005

⁶ Ver <http://www.ige.eu/igebdt/selector.jsp?COD=416&paxina=001&c=0301003>

⁷ <http://www.ige.eu/igebdt/selector.jsp?COD=419&paxina=001&c=0301003>

⁸ Ver <https://indicadores-forestal.xunta.gal/portal-bi-internet/dashboard/Dashboard.action>

A variable utilizada recolle información en volume dos aproveitamentos madeireiros segundo concello. Non existe información de prezos por especie dentro da estatística pública da comunidade.

4.2.3. Pesca e acuicultura

Pesca extractiva

Na rama da pesca extractiva estímase o VEB municipal en tres bloques, ao igual que ocorre na estimación das Contas Económicas anuais, e en cada un deles utilízase un indicador municipal diferente. Os tres bloques son:

- Pesca fresca
- Pesca conxelada (que identificamos co Caladoiro internacional)
- Marisqueo a pé

Para a estimación do VEB da pesca fresca utilizamos o valor das vendas en lonxa dos buques con porto base en Galicia, agregadas por porto base do buque.

Para a pesca conxelada non podemos empregar estes datos xa que a pesca conxelada non ten obriga de ser vendida en lonxa⁹. Para asignar municipalmente o valor desta pesca recorreremos a un indicador indirecto composto por tres variables: eslora, arqueo e potencia dos buques que teñen esta actividade. Esta información está dispoñible no "Rexistro de Buques Pesqueiros da Comunidade Autónoma de Galicia", e a empregada na estimación do ano "t" será a do rexistro con data 01/01/t+1. Esta información procede da Consellería do Mar.

Para o marisqueo a pé utilizamos a información das vendas en lonxa dos mariscadores a pé agrupado por confraría á cal pertence o mariscador. A partir da confraría asignamos concello.

Acuicultura

No que se refire á acuicultura a información tamén procede, fundamentalmente, da Consellería. Para estimar municipalmente esta rama establecemos tres bloques:

⁹ *Real Decreto 418/2015, de 29 de mayo, por el que se regula la primera venta de los productos pesqueros*

- Mexillón: utilízase a información da Consellería relativa á produción por distritos¹⁰ en unidades monetarias. No caso de que algún distrito abarque máis dun concello, distribúese entre eles en función da estimación do número de bateas, información do Consello Regulador do Mexillón.
- Resto de acuicultura mariña: a información provén dunha explotación estatística realizada pola Consellería na que se distinguen datos de cantidade e valor por especie e concello no que se empraza o establecemento acuícola.
- Acuicultura continental: o cruce dos datos de produción por especie cos de localización dos establecementos que a producen permite obter un indicador para o reparto territorial da produción co que posteriormente distribuír o valor engadido xerado pola acuicultura continental.

4.2.4. Fornecemento de enerxía eléctrica, gas, vapor e aire acondicionado

A estimación municipal desta rama de actividade realízase en tres bloques: xeración de enerxía eléctrica, distribución-comercialización de enerxía eléctrica e, un terceiro bloque que inclúe a subrama do gas (regasificación, distribución, transporte e comercialización)¹¹.

- Xeración de electricidade: O VEB municipal estímase a partir da información da xeración de enerxía eléctrica por central dispoñible na aplicación ESCILA. Esta aplicación, deseñada pola *Subdirección General de Prospectiva, Estrategia y Normativa en Materia de Energía (Ministerio para la Transición Ecológica y el Reto Demográfico)*, proporciona datos da xeración de electricidade por central eléctrica e fonte de enerxía (hidráulica, eólica, térmica, solar). No IGE codificamos cada central en función do concello no que se empraza. Este traballo é relevante nas centrais de enerxía eólica, nos que habitualmente o parque eólico está emprazando en varios concellos ao

¹⁰ A Consellería desagrega a produción en 3 provincias marítimas (A Coruña, Vilagarcía e Vigo) e 15 distritos.

¹¹ Esta segmentación da rama de actividade é coherente coa metodoloxía utilizada nas Contas Económicas Anuais, establecida no grupo de traballo "*Métodos para la estimación de la rama de actividad Suministro de energía eléctrica, gas, vapor y aire acondicionado (división 35 de la CNAE) en los sistemas de cuentas económicas del INE y de las Comunidades Autónomas*". A creación deste grupo de traballo aprobouse no pleno do Comité Interterritorial de Estatística (CITE).

mesmo tempo. Para esta codificación utilizamos a información do INEGA contida nas listaxes de centrais publicadas na súa web¹².

- Distribución-comercialización de enerxía eléctrica: neste bloque distínguense dous sub-bloques en función de quen consume: fogares ou actividades produtivas, é dicir, distínguense entre o gasto en consumo final de electricidade e os consumos intermedios das distintas ramas de actividade. A valoración dos sub-bloques realízase en función dos datos difundidos no último Marco Input-Output dispoñible. Para as desagregacións municipais utilizamos:
 - Electricidade consumida nos fogares: poboación dos concellos.
 - Electricidade consumida como consumo intermedio: no Marco Input-Output coñecemos o consumo de electricidade por rama de actividade e aplicamos a estrutura territorial de cada rama de actividade que obtemos nesta operación estatística.
- Resto da rama: fundamentalmente inclúe a subrama do gas, na que se distinguen dous sub-bloques: o consumo de gas nos fogares e o consumo de gas como consumo intermedio. Para distribuír por concellos utilizamos un procedemento idéntico ao utilizado na parte de distribución-comercialización de enerxía eléctrica.

4.2.5. Construción

O sector da construción pódese dividir en 3 subsectores, que constitúen o nivel de traballo nas Contas Económicas Anuais, e para os que se dispón o seu peso no conxunto do sector: edificación residencial (CNAE 411), edificación non residencial (CNAE412) e obra civil (CNAE42). No que respecta as actividades de construción especializada (demolición e preparación de terreos, instalacións eléctricas e de fontanería, acabamento de edificios, etc.), clasificadas na CNAE 43, inclúense nos anteriores bloques atendendo ao peso destes no total do sector. Unha vez estimada a subsectorización da rama de actividade estímase os datos por concello do seguinte xeito:

a) Edificación residencial

¹² Ver <https://www.inega.gal/gl/publicacions/enerxia-en-galicia/listaxe-de-centrais>

Dentro da edificación residencial partimos de dúas estimacións. Por un lado o VEB xerado pola edificación de vivendas e por outro as actividades de construción especializada vinculadas á vivenda.

No primeiro caso, para o reparto municipal, utilizamos a información de superficie construída recollida nas licencias de obra maior que concederon os Concellos nos tres últimos anos (ano de referencia do PIB municipal "t", e anos "t-1" e "t-2"). Con este intervalo de tempo, preténdese recoller a periodificación da actividade da construción de vivendas, isto é, o prazo de tempo que transcorre entre a concesión da licenza de obra e o remate da mesma.

Dada a diferenza dos prezos da vivenda nos distintos concellos, constrúese un índice de prezos da vivenda por concello co obxectivo de ter en conta esa variabilidade de prezos na estimación do VEB.

Para o reparto municipal das actividades de construción especializada utilizamos a información do directorio de empresas e unidades locais, no que se refire á localización e número de traballadores remunerados. Aplicando produtividades por traballador estimadas nas contas anuais, obtemos unha estimación do VEB municipal destas actividades tendo en conta o emprazamento da empresa.

b) Edificación non residencial

O método seguido é similar ao utilizado na edificación residencial. Neste caso, utilízase a superficie en m² obtida das licencias concedidas polos concellos para a construción de edificios non residenciais. A distribución por concellos corríxese co mesmo índice que no apartado anterior, co obxectivo de ter en conta a disparidade de prezos. Finalmente, para a estimación dos traballos específicos vinculados a esta edificación por concello, utilízase a información do directorio de empresas e unidades locais.

c) Enxeñaría civil

Esta actividade comprende a construción de grandes obras como autoestradas, estradas, rúas, pontes, túneles, liñas férreas, aeroportos, portos e outras obras hidráulicas, instalacións industriais, liñas eléctricas, instalacións deportivas ao aire libre, etc. Dada a dificultade que existe para territorializar esta actividade, en especial cando se trata de grandes infraestruturas (estradas, liñas férreas...) e posto

que o valor engadido xerado por estas obras non se traduce necesariamente en rendas do traballo e capital percibidas polos residentes, optouse por repartir o valor engadido xerado nestas obras entre os concellos do seguinte xeito:

- A licitación de obra pública das entidades territoriais (concellos) asígnanse ao concello que realiza o gasto. Esta información está dispoñible no *Ministerio de Transportes y Movilidad Sostenible* por tipoloxía de obras (estradas e vías urbanas, urbanizacións...) e o gasto dos concellos en infraestruturas reais está dispoñible nas liquidacións orzamentarias publicada polo *Ministerio de Hacienda*.
- O resto do valor engadido xerado distribúese por poboación, xa que se entende que se pode utilizar en beneficio do conxunto da poboación.

4.2.6. Actividades financeiras e de seguros

Nas Contas económicas anuais temos tres ramas de actividade nesta sección da CNAE:

- **Servizos financeiros, agás seguros e fondos de pensións.** A municipalización realízase en dous pasos. En primeiro lugar distribúese o VEB desta rama de actividade en cada unha das provincias galegas en función do volume de créditos e depósitos. Esta información é unha das poucas dispoñibles nas series estatísticas do Banco de España cun ámbito territorial diferente ao estatal. Unha vez distribuído por provincias municipalízase en dúas partes:
 - O 75% desagregouse utilizando as estimacións das rendas da propiedade obtidas na estatística da "Renda Municipal do Sector Fogares", en concreto as partidas intereses pagados e intereses percibidos.
 - O 25% restante en función do número de oficinas por concello, información subministrada ao IGE directamente polo Banco de España.
- **Seguros, reaseguros e fondos de pensións¹³.** A produción de servizos de seguros estímase segundo o SEC-2010 en función do cálculo do servizo de

¹³ Este método utilízase na estimación doutras ramas como as actividades asociativas, ou parte delas no caso de que a enquisa de servizos non cubra toda a actividade da rama, por exemplo as actividades culturais e deportivas e outros servizos persoais.

seguro, que entendemos que non só ten que ver co emprazamento da unidade que presta o servizo, senón co lugar no que se atopa a unidade asegurada. Por este motivo, nesta rama combinamos o procedemento xeral (50% do VEB estimado na rama nas contas anuais) cunha desagregación municipal por poboación (50% restante).

- **Actividades auxiliares aos servizos financeiros e aos seguros:** Nesta rama utilizouse o procedemento xeral para obter estimacións de VEB por concellos.

4.2.7. Actividades inmobiliarias

A estimación das estruturas municipais desta rama de actividade (división 68 da CNAE) realízase en tres bloques, de forma coherente ao realizado na operación das Contas económicas anuais:

- Alugueiro imputado: distribuímos o VEB coa estrutura da produción de alugueiro imputado por concello, utilizada na operación estatística "Renda Municipal do Sector Fogares. Revisión Estatística 2024"¹⁴.
- Alugueiro real entre fogares: Para a estimación municipal optamos pola variable "*Rentas por arrendamiento de inmuebles de personas físicas*", que recolle os ingresos íntegros computables por inmobles arrendados ou cedidos a terceiros e constitución ou cesión de dereitos ou facultades de uso ou desfrute sobre os mesmos. Esta información é subministrada ao IGE pola *Agencia Estatal de Administración Tributaria* (AEAT).
- Resto do alugueiro real: fai referencia a actividade de unidades institucionais que teñen como actividade principal algunha das delimitadas pola CNAE nesta división. Para a estimación municipal deste bloque utilízase o procedemento xeral.

4.2.8. Servizos de non mercado

A produción non de mercado valórase a partir dos custos totais de produción, é dicir, como suma dos consumos intermedios (servizos exteriores e aprovisionamentos, fundamentalmente), gastos de persoal, outros impostos netos ligados á produción e o excedente bruto de explotación¹⁵, que nestes sectores

¹⁴ Pode consultarse a metodoloxía desta operación no seguinte enlace: https://www.ige.gal/estatico/pdfs/s3/metodoloxias/met_Renda_municipal_R2019_gl.pdf

¹⁵ Na produción de non mercado, o excedente neto de explotación é 0.

equivale ao consumo de capital fixo¹⁶. Polo tanto, o VEB como diferenza entre a produción e os consumos intermedios, equivale aos gastos de persoal máis o consumo de capital fixo e os outros impostos netos ligados á produción.

No caso das administracións públicas, os gastos de persoal representan aproximadamente o 81% do VEB, polo tanto o obxectivo no proceso de estimación do VEB municipal consistiu en poder distribuír os devanditos gastos por concello nas distintas ramas de actividade.

O procedemento e as fontes de información utilizadas detállanse a continuación para cada subsector da Administración Pública:

Administración Central:

A Intervención General de la Administración del Estado (IGAE) publica información para o total estatal por grupo de funcións da clasificación COFOG. Non difunde información deste subsector por Comunidade autónoma, polo que esta información rexionalízase nas estimacións das Contas económicas anuais. Esta información complementase con outra máis específica para determinadas funcións:

- Información dispoñible por concello dos traballadores en alta laboral nas mutuas de funcionarios. Esta información, de carácter interno e recibida no IGE de cada mutualidade, utilízase para desagregar por concello cada bloque de función COFOG sempre que non teñamos información máis precisa.
- Información do *Ministerio de Defensa* sobre a Relación de Postos de Traballo (RPT) e “Anuario estadístico militar”, así como sobre o emprazamento das bases de armada, exército de terra e aire en Galicia.
- Información sobre os concellos nos que hai dependencias da garda civil e poboación de cada concello.
- Información contida nas memorias anuais da Delegación do Goberno.

Administración Autonómica

Trátase en varios bloques: Xunta de Galicia, Organismos Autónomos, Axencias, Entes, Sociedades Públicas e Outro tipo de entidades, así como as Universidades.

¹⁶ O consumo de capital fixo representa o montante dos activos fixos consumidos durante un período contable, como resultado do desgaste .

Este tratamento é análogo ao realizado nas Contas anuais e baséase nos datos das liquidacións orzamentarias de cada bloque.

a) Rama de actividade R84: "Administración Pública e defensa; seguridade social obrigatoria:" Nesta fase repártese o VEB de cada bloque por concellos utilizando a remuneración de asalariados como variable de reparto, unha vez asignada esta ao concello de traballo.

No caso dos Organismos Autónomos, Axencias, Entes e Outras entidades distribúese o dato de obrigas recoñecidas no capítulo I de gastos de persoal das liquidacións orzamentarias territorialmente, en función da súa localización e, de ser o caso, do persoal estimado en cada delegación. Por outro lado, para os entes e sociedades públicas dispónse de información contable dos gastos de persoal de cada un deles, asignándose ao concello ou concellos onde realizan a súa actividade.

Cada bloque ten un emprego asociado obtido do Anexo de persoal dos orzamentos da Comunidade Autónoma. Esta información combínase coa obtida das "Relacións de postos de traballo" (RPTs) difundidas no apartado de "Transparencia" da Xunta de Galicia e na que se detalla, en moitos casos, a unidade administrativa do posto de traballo o que permite coñecer o concello de traballo.

b) Rama de actividade R85NM: "Educación de non mercado": Comprende tanto a educación de non mercado impartida polas diferentes institucións do sistema educativo regular, en todos os seus niveis, como a educación de non mercado de adultos, programas de alfabetización, cultural, deportiva, etc. Para a distribución municipal dos gastos de persoal en educación estimados a partir das liquidacións de orzamentos da Xunta, partimos da información proporcionada pola Consellería de Educación sobre o número de profesores en centros públicos de ensinanza non universitaria por concellos.

No caso das universidades, distribuíronse os gastos de persoal correspondentes ao persoal docente e administrativo por campus en función da distribución do persoal. Os gastos de persoal estimados en persoal investigador impútanse á actividade de investigación e desenvolvemento de non mercado que se integra na rama 72.

c) Rama de actividade *R86NM Sanidade de non mercado*. A Administración autonómica, e en particular o SERGAS, concentra a meirande parte dos servizos de non mercado prestados polas Administracións públicas. Para a súa desagregación municipal utilizaremos as liquidacións de presupostos distinguindo entre gastos de persoal en Atención Primaria e en Atención Especializada:

- No primeiro caso utilízase a información da Consellería de Sanidade de recursos humanos en atención primaria por concello, ponderando os mesmos en función da súa estrutura por categoría profesional (médico, ATS, fisioterapeuta, persoal administrativo, etc.). Esa estrutura aplícase aos gastos de persoal por xerencia de atención primaria.
- No caso da Atención Especializada, partimos da clasificación orgánica dos gastos de persoal, que se recollen para cada área sanitaria na liquidación de presupostos do Sergas e que se imputan aos concellos correspondentes.

d) Rama de actividade *R87_88NM Servizos sociais*. No caso da Xunta de Galicia, de xeito análogo á rama 84, utilizamos a información combinada dos empregos por concello e a explotación da RPT. Nesta rama de actividade, ademais, é relevante a actividade do Consorcio Galego de Igualdade e Benestar. Para a distribución municipal da actividade deste organismo utilizamos a territorialización incluída nos orzamentos de cada ano.

e) Outras actividades de Non Mercado: no resto de actividades nas que a administración autonómica ten actividade utilizamos como clave de distribución territorial a explotación do emprego por concello e rama de actividade.

Administración Local

A fonte de información básica son as liquidacións dos orzamentos das entidades locais, que achegan información económica e por programas por concello. A *Secretaría General de Financiación Autonómica y Local* do *Ministerio de Hacienda* difunde unha base de datos con información presupostaria ao máximo nivel de desagregación por entidade local. A explotación desta fonte de información permite obter estimación do gasto de persoal por concello e rama de actividade,

coherente coa estimación realizada nas Contas económicas anuais para o ámbito de Galicia.

Seguridade social

Nas Contas anuais estímase a actividade deste subsector na rama de actividade con CNAE 84. Para distribuír por concello, comezamos determinando en que concellos galegos hai centros de xestión e administración das prestacións do sistema da Seguridade Social (INSS) ou establecementos para a xestión de afiliación, cotización, recadación e pagos (TGSS). Unha vez determinada a presenza destes centros por concello, pondérase pola poboación de cada concello.

As institucións sen fins de lucro ao servizo dos fogares (ISFLSF)

En determinadas ramas de actividade as ISFLSF producen servizos de non mercado. Dado que a cobertura no directorio non é exhaustiva no caso das ISFLSF¹⁷, optouse por distribuír unha porcentaxe do VEB por poboación, asumindo o criterio de que parte dos seus servizos van dirixidos ao conxunto da poboación e que parte deses servizos xeran valor engadido en todo o territorio (actividades políticas, relixiosas, etc).

4.2.9. Outras ramas de actividade

Outras ramas de actividade cun tratamento específico polas súas características son:

- **Transporte por ferrocarril.** O reparto do VEB por concellos realizouse en función do número de viaxeiros por estación de ferrocarril. Esta información procede dunha petición a medida atendida por *Administrador de Infraestructuras Ferroviarias* (ADIF).

¹⁷ Dada a natureza das ISFLSF, se estas non teñen emprego asalariado poden non figurar nas fontes coas que se elabora o directorio.

- **Actividades dos fogares como empregadores de persoal doméstico.** O VEB da rama repártese por concello en función da distribución do número de afiliados ao réxime de empregados do fogar.

4.3. Estimación dos impostos netos sobre os produtos

En primeiro lugar hai que distinguir as diferentes partidas que conforman o agregado "impostos netos sobre os produtos":

- D211 Imposto do tipo valor engadido (IVE).
- D212 Impostos e dereitos sobre as importacións, excluído o IVE.
- D214 Impostos sobre os produtos, excluídos o IVE e os impostos sobre as importacións e exportacións.
- D31 Subvencións aos produtos.

Imposto do tipo valor engadido (IVE)

O imposto cuantitativamente máis relevante é o IVE. Para asignar por concello este imposto en primeiro lugar determinouse que parte corresponde ao gasto en consumo final dos fogares e que parte corresponde ás operacións de consumo intermedio e formación bruta de capital. Esta información, de carácter interno, forma parte das estimacións das matrices de valoracións do Marco Input-Output de Galicia.

Para cada unha destas partes utilízase un criterio de territorialización diferente: no IVE xerado polo gasto en consumo final utilizáronse estimacións do gasto en consumo por concello, elaborados a partir dos datos da "*Encuesta de Presupuestos Familiares*" e os datos de poboación por concello. No IVE xerado polo investimento e os consumos intermedios utilizáronse as estimacións do VEB por rama de actividade.

Impostos e dereitos sobre as importacións, excluído o IVE

Ao igual que no caso do IVE, para asignar por concello este imposto en primeiro lugar determinouse que parte corresponde ao Gasto en consumo final dos fogares e

que parte corresponde ás operacións de consumo intermedio coa información do Marco Input-Output de Galicia.

O bloque dos consumos intermedios repártese por concello en función das estimacións do VEB por rama de actividade. O bloque do gasto en consumo final repártese coa información xerada no apartado anterior (IVE).

Impostos sobre os produtos, excluídos o IVE e os impostos sobre as importacións e exportacións

Neste grupo están os impostos especiais e sobre o consumo, os impostos de matriculación de automóviles ou os impostos sobre primas de seguros, por exemplo.

Para asignar por concello os impostos especiais (alcohol, tabaco, electricidade e carburantes) en primeiro lugar utilizamos a información do Marco Input-Output relativa a que parte dos impostos gravan o consumo dos fogares e que parte gravan as operacións de consumo intermedio. Para territorializar os impostos especiais que gravan o consumo utilizamos unha estimación do consumo por concello nos produtos que sofren este imposto (alcohol, tabaco, electricidade e carburantes). No caso do imposto especial que grava o consumo intermedio utilizamos a distribución do VEB municipal en cada unha das ramas que sofre o imposto.

Para o resto de impostos buscamos un indicador que nos permita asignar concello a concello o importe do imposto. Así, no caso do imposto das matriculacións de vehículos utilízanse datos sobre matriculación de vehículos por concello; no caso do imposto sobre transmisións patrimoniais e actos xurídicos documentados utilizamos información directa da liquidación do imposto; e no caso do imposto municipal sobre construcións, instalacións e obras utilizamos información do valor engadido da parte residencial da rama da construción.

Subvencións aos produtos

O punto de partida para a súa asignación municipal é de novo a información interna do Marco Input-Output. As subvencións aos produtos están moi concentradas en determinados produtos e para os efectos da súa distribución por concello establecemos catro bloques:

- Produtos primarios: distribúese por concello en función de variables coma o consumo en produtos alimenticios, VEB territorial da rama da agricultura e gandería, e VEB territorial das ramas que consomen este produto (ramas da industria alimentaria, especialmente).
- Electricidade distribúense por concello en función do VEB da rama de actividade da división 35 da CNAE-09.
- Transporte: distribúense por concello en función do gasto en consumo final en servizos de transporte.
- Resto de produtos: distribúense por poboación do concello.

5. DIFUSIÓN DE RESULTADOS

A difusión de resultados inclúe:

- Datos de Produto Interior Bruto total para os 313 concellos.
- Datos de Produto Interior Bruto total para as 53 comarcas.
- Datos de Produto Interior Bruto total para as 4 provincias.

Establécense tres niveis de desagregación sectorial. O máis desagregado inclúe información de 16 agrupacións de actividade, o nivel intermedio 8 agrupacións e o nivel máis agregado inclúe os catro sectores económicos básicos: primario, industria (inclúe enerxía), construción e servizos (ver Táboa 2).

A salvagarda do segredo estatístico e a calidade das fontes estatísticas de base son determinantes para ofrecer un nivel de desagregación ou outro en cada espazo (concello, comarca e provincia).

En xeral, o nivel de desagregación será o seguinte:

- Para os datos provinciais difundirase unha desagregación a 16 agrupacións de actividade.
- Para os datos comarcais difundirase unha desagregación a 16 agrupacións de actividade.
- Para os datos dos concellos maiores de 5.000 habitantes difundiranse datos a 4 agrupacións de actividade.

Este criterio xeral modificarase se algunha desagregación presenta problemas de segredo estatístico. Neste caso censurarase o dato e ofrecerase agregado no nivel de desagregación sectorial anterior.

ANEXO: Principais novidades na Revisión estatística 2024

A "Revisión Estatística 2024" (RE24) é unha revisión extraordinaria regular das contas económicas realizada por criterios estatísticos: incorporación de novas fontes de información e mellora nos procedementos internos de estimación. Non se introducen cambios metodolóxicos (o Sistema Europeo de Contas 2010 segue vixente) nin nas clasificacións estándar (as ramas de actividade seguen a definirse consonte á Clasificación Nacional de Actividades Económicas 2009).

Integración de nova información estatística dispoñible.

Neste bloque destaca o "Censo agrario 2020", operación estatística do INE, difundida no mes de maio de 2022. Esta fonte utilízase nas estimacións municipais da rama "R01 Agricultura, gandería, caza e servizos relacionados con elas". Na edición do "Produto interior bruto municipal. Revisión estatística 2019", sempre que noutras fontes non houberse información municipal, partíase da información do censo anterior (2009) e íanse actualizando os datos con información comarcal e provincial. A utilización do novo Censo agrario modifica as estimacións realizadas para 2020 e afecta á retropolación da nova serie 2010-2023.

Tamén, cómpre destacar a ampliación da cobertura sectorial da "Estatística estrutural de empresas" do Instituto Nacional de Estatística. Desde a edición de 2021 esta fonte incorpora ao seu ámbito de estudo as seccións P "Educación" e Q "Actividades sanitarias e de servizos sociais".

Mellora nos procedementos internos de estimación.

O procedemento descrito no apartado "Procedemento xeral" foi mellorado en todas as súas fases, especialmente na construción da base de datos a partir do enlazamento de ficheiros estatísticos. As melloras introducíronse tanto na automatización de procesos como no procedemento estatístico de estimación, detección de atípicos, etc.

Estas melloras permiten cambiar a periodicidade da operación estatística, que pasa a ser anual.

ANEXO: Retropolación da serie 2010-2020

O proceso de adaptación das estimacións municipais á “Revisión Estatística 2024” implica que as series difundidas ata o momento (en Revisión Estatística 2019) deban modificarse. O obxectivo é difundir información homoxénea para toda a serie contable.

Estes cambios proveñen de dúas orixes diferentes:

1. Calibración dos datos municipais aos datos de Galicia. Na RE24 difundíronse novos datos para o total da comunidade autónoma e nesta operación desagreganse. Ao cambiar os totais, as estimacións por concello modifícanse.
2. Cambios na estimación das estruturas municipais. A introdución de novas fontes (especialmente o Censo agrario) e a mellora nos procesos de estimación implican cambios nos datos por concello.

Para obter resultados homoxéneos para os anos anteriores a 2020 é preciso reestimar a serie 2010-2020. En cada unha das 72 ramas de traballo o procedemento de retropolación implica analizar se é preciso reconstruír a serie ou ben se as estruturas calculadas en Revisión Estatística 2019 poden aplicarse aos datos de Galicia da nova base contable.

A retropolación modificou notablemente as estimacións da rama “R01 Agricultura, gandería, caza e servizos relacionados con elas”. Os datos do *Censo agrario 2020* corrixen as estimacións realizadas ata o momento, baseadas nunha actualización do censo anterior (2009) con información indirecta comarcal e provincial. Isto provoca modificacións nas estimacións municipais nesta rama que, dada a súa relevancia en moitos concellos, provocan unha notable revisión do PIB.

ANEXO: Diferenzas conceptuais entre o PIB e a renda dos fogares

O PIB é unha macromagnitude económica que resume o volume de actividade produtiva nun espazo económico nun período de tempo determinado. É o resultado dos procesos de produción de diversos axentes que operan en cada concello (empresas, fogares, administracións públicas, etc) producindo bens e servizos finais.

A renda dos fogares é unha magnitude económica que fai referencia só a un grupo de axentes (os fogares) e que mide a renda dispoñible, renda que procede tanto da participación no proceso produtivo (remuneración de asalariados ou rendas mixtas) coma dos procesos de redistribución da renda (a través da percepción de prestacións, pago de impostos e cotizacións sociais, e percepción e pagamento doutras transferencias correntes).

O IGE elabora a Renda dos Fogares Municipal na que se ofrece información das operacións de asignación, distribución e utilización da renda no ámbito do sector fogares. Esta operación permite estimar a renda dispoñible por concello para o sector fogares.

Táboa 1 Diferenzas conceptuais entre PIB e a Renda Dispoñible Bruta dos Fogares

SUCESIÓN DE CONTAS		Sociedades non financeiras	Institucións financeiras	Administracións públicas	Fogares	ISFLSF	AGREGADO
PRODUCCIÓN	Describe o proceso de produción da economía ou sector	X	X	X	X	X	PIB
DISTRIBUCIÓN PRIMARIA:	Xeración de renda derivada do proceso de produción e a súa distribución entre os factores de produción	X	X	X	X	X	
DISTRIBUCIÓN SECUNDARIA:	Redistribución da renda a través de transferencias (impostos, cotizacións sociais, prestacións sociais, etc.)	X	X	X	X	X	RENDAS DISPOÑIBLES BRUTAS

PIB MUNICIPAL: desagregación por concello do PIB

RENDAS BRUTAS DISPOÑIBLES DOS FOGARES: desagregación por concello da renda do sector fogares

A comparación de PIB por habitante e renda bruta dispoñible por habitante pón de manifesto diferenzas de orde e magnitude, e é conveniente ter claras as diferenzas metodolóxicas entre ambas operacións.

O PIB vai depender do emprazamento das unidades produtivas nun concello pero o desenvolvemento da súa actividade pode non ter reflexo claro na renda dos fogares. Exemplos claros terémolos naqueles concellos que xeran moito valor a partir da explotación de recursos enerxéticos (eólicos e hidráulicos) pouco intensivos en factor traballo. Eses concellos terán un PIB elevado pero non necesariamente unha renda dispoñible bruta dos fogares elevada.

Outro aspecto a considerar é que o PIB xérase no concello no que está emprazado o establecemento produtivo, pero a forza de traballo pode residir noutro concello. Eses traballadores xeran valor no concello da unidade produtiva pero a renda dispoñible corresponde ao concello no que residen. Un exemplo teríámolo nos concellos próximos ás cidades, como por exemplo Ames, Oleiros ou Teo, concellos que non destacan como xeradores de valor engadido pero si como concellos con elevada renda dispoñible.

Táboa 2 Niveis de desagregación sectoriais utilizados na operación

Máximo nivel de desagregación : 16 agrupacións de actividade	CNAE-09	Nivel de desagregación intermedio: 8 agrupacións de actividade	Nivel de desagregación mínimo: 4 grandes sectores económicos
Primario	Sección A	Primario	Primario
Industria agroalimentaria	División 10-12	Industria agroalimentaria, madeira, papel e mobles	Industria
Madeira, papel e mobles	Divisións 16, 17, 31		
Industrias extractivas e fabricación doutros produtos minerais non metálicos	Divisións 05-09, 23	Industria extractiva e resto da industria manufactureira	
Metalurxia e produtos metálicos, electrónicos, eléctricos e maquinaria	Divisións 24-28		
Fabricación de material de transporte e grandes reparacións industriais	Divisións 29-30;33		
Resto da industria	Divisións 13-15; 18-22;32		
Enerxía, subministro de auga e xestión de residuos	Divisións 35-39	Enerxía, subministro de auga e xestión de residuos	
Construción	Sección F	Construción	
Comercio por xunto e ao retallo	Sección G	Comercio, transporte e hostalería	Servizos
Transporte e almacenamento	Sección H		
Hostalería	Sección I		
Información, comunicacións, actividades financeiras e inmobiliarias	Seccións J, K, L	Actividades de información, financeiras, inmobiliarias e servizos a empresas	
Actividades de servizos a empresas	Seccións M, N		
Administración pública, educación, sanidade e servizos sociais	Seccións O, P, Q	Administración pública, educación, sanidade e outros servizos	
Outros servizos	Seccións R, S, T		